

Maranathakerk
Zondag 28 februari 2021
voorganger: ds. Martine Nijveld

WOORD VOORAF BIJ DE LEZINGEN

Vorige week klonk hier
het verhaal van Jezus in de woestijn.
Altijd weer begint de veertigdagentijd,
ook voor ons een tocht door de woestijn,
met dát verhaal.
En op de tweede zondag van de veertigdagen
gaan we naar de berg, zijn we op de berg,
met Elia, met Jezus, met zijn leerlingen...

We horen Marcus 9:2-10, uit de Naardense Bijbel.
Maar eerst horen we een stukje uit het verhaal van de profeet Elia.
Elia, die zich afvraagt wat voor zin het nog heeft
om profeet te zijn, waarom je inzetten voor het goede,
als het kwaad toch telkens weer lijkt te winnen?
Waarom dromen van een goede toekomst
als die toch nooit aanbreekt?
Elia is het moe, hij is het beu, hij is het zat,
trekt zich terug in de woestijn, hij heeft er genoeg van,
zijn geloof en hoop is hij kwijt.
Veertig dagen en veertig nachten trekt hij
door de woestijn en dan komt hij
bij de berg van God, Horeb,
de berg waar ook Mozes ooit was...

**ELIA OP DE BERG (vrije vertelling van Nico ter Linden bij 1 Koningen 19)
LEZING uit het EVANGELIE: Marcus 9:2-10 (Naardense Bijbel)**

OVERDENKING

Lieve mensen, gemeente van Christus,

Elia is het moe, hij is het beu, hij is het zat.

Het zijn woorden die we op dit moment veel horen.

Elia is het helemaal beu,
hij heeft er genoeg van,
meer dan genoeg,
hij trekt het niet meer,
zijn geloof en zijn hoop is hij kwijt.
Hij staat er alleen voor,
hij voelt zich niet gesteund.

En dan komt hij bij de berg.
We lazen het verhaal in een hervertelling
van Nico ter Linden.
Bij het verhaal staat een tekening van
Ceseli Josephus Jitta.
Met een heel hoge berg,
en daarbovenop een heel klein mannetje,
alleen, het lijkt alsof hij zijn armen om zichzelf heen slaat,
wie verwarmt hem, wie helpt hem?

En we hoorden dat verhaal over stormwind
en over bevende aarde
en over vuur uit de hemel.
En God is in geen van die verschijnselen:
niet in de storm,
niet in de aardbeving,
niet in de bliksem.

En dan: stilte.

Stilte.

In de nieuwe Bijbelvertaling staat daar:
het gefluister van een zachte bries.
En elders: het suizen van een zachte koelte,
de stem van een zachte stilte.

En vaak wordt het zo uitgelegd:
de Eeuwige is niet in het geweld,
komt niet stormachtig ons leven binnen,
alles wel even regelend,
alles in vuur en vlam zettend,
de boel opschuddend,
maar de Eeuwige is in de stilte.
God is anders.
Met zachtheid, troost, teder.

In zijn hervertelling lijkt Nico ter Linden voor een andere uitleg te kiezen.
Bijbelteksten zijn zoals alle goede teksten meerlagig.
En hier kiest ter Linden ervoor
om de stilte niet te duiden
als stille zachtheid,
maar als (hard) zwijgen. God zwijgt.
Waarom blijft het zo stil vanuit de hemel?
Waarom zegt God niets?

En Elia smijt die zwijgende God zijn boosheid, bitterheid, vragen in het gezicht.
Hij schreeuwt ze tegen de hemel, hier krijgt zijn boosheid een adres:
Ik heb me met volle overgave ingezet voor jouw zaak,
en nu sta ik er alleen voor en ben ik mijn leven niet zeker.
En waar ben jij? Waarom zwijg je? Waar ben je?
Het doet denken aan de psalmen,
waar vrijuit en voluit geroepen, geprotesteerd, geschreeuwd, geklaagd wordt
tegen de Eeuwige.

En een antwoord krijgt Elia niet.
Dat zullen we vast herkennen, het zou me niet verbazen.
Geen antwoord op zijn vraag,
wel krijgt hij een reeks nieuwe opdrachten,
waarmee hij opnieuw de woestijn van het leven ingestuurd wordt.

Keer om, Elia, keer om, je hebt nog een weg te gaan.
En Elia keert om, keert terug naar de alledaagse werkelijkheid,
naar de mensen, hij heeft nog een weg te gaan.
Geen antwoorden op onze vragen, wel het besef dat je verder moet.
Een wonderlijk verhaal,
een verhaal als het leven zelf.

Ook in het evangelie zijn we op de berg.
We zien daar ook Elia weer. En Mozes.
Ze spreken samen met Jezus.
Met Jezus die een gedaanteverandering heeft ondergaan.
Wit is hij, glanzend, heerlijkheid, stralend wit.
Het Griekse woordje voor wit heeft ook iets in zich van blij, van vreugde.
Een visioen van vreugde. Licht. Eén en al licht. Een topervaring.

En Petrus haast zich te roepen:
Rabbi, wat is het goed dat wij hier zijn.
Laten we drie tenten bouwen. Voor u één, voor Mozes één, voor Elia één.
Wat klinkt als:
zouden we dit bijzondere moment
niet vast kunnen houden,
al is het maar voor even?!

Een antwoord krijgt hij niet.
Hij wordt niet tegengesproken, niet uitgelachen, niet vermaand.
En zo blijft zijn verlangen rustig staan,
zijn verlangen om dit moment vast te houden,
en zo kan het ook ons verlangen verwoorden,
want hebben wij ook niet van die momenten die je vast wilt houden,
die je wilt bestendigen,
van die momenten van de hemel op aarde.
Van die tijden waarvan je zou willen dat het zo blijven mag?

Maar aan het eind van het verhaal gaan ze de berg weer af
en treffen daar
geruzie en gedoe, gediscussieer, onenigheid,
ze treffen een man met een zieke zoon,
de zoon het schuim om de mond,
leerlingen van Jezus erbij, die werkelijk niet weten
wat ze ermee aan moeten, de handen in het haar.
Een wereld aan ellende daar onderaan die berg.

Je kunt op de berg niet blijven. Ver van de wereld blijven.
Er is nog een weg te gaan.

Voordat ze de berg opgingen,
sprak Jezus met zijn leerlingen over zijn weg,
zijn levensweg.
En hij duidt hen uit dat zijn weg anders is, een weg van dienen,
een weg van 'groot is wie klein durft zijn', van 'niet de rijken,
niet de machtigen gaan voor', van 'de eersten worden de laatsten
en de laatsten worden de eersten', van 'niet ben ik gekomen
om gediend te worden'.

En de leerlingen,
ze hebben moeite met die weg,
met die levenswijze,
is dit de weg?
En als hij die weg gaat, wordt dat dan ook van ons,
als leerlingen, gevraagd?

Hun moeite en hun verzet zijn tastbaar.

En hoe verder het verhaal gaat,
hoe groter die moeite wordt.

Als Jezus spreekt over dienen,
vragen zij om de beste plaatsen naast hem in zijn
koninkrijk.
Als hij spreekt over
zijn weg die zal gaan door lijden, door de diepte, door duisternis, door dood,
vragen zij zich af
wie van hen toch de belangrijkste is.
Als mensen hun kinderen bij Jezus willen brengen,
willen zij ze tegenhouden, gaan ze ertussen staan.

Het barst en het
botst en het schuurt
tussen Jezus en volgelingen.

Maar vanuit een wolk klinkt een stem:
dit is mijn geliefde zoon,
hoor naar hem.

Deze mens onder de mensen,
deze mens met zijn voeten in de modder,
deze mens die lijden zal,
dat is mijn mens.
Tegen deze mens zeg ik ja,
van deze mens hou ik, deze mens laat ik niet los.

De Eeuwige onttrekt zich niet
aan het lijden.
Een stem, een liefdeswoord, klinkt
voor al die mensen met hun vragen, met hun lijden, met hun eenzaamheid:
jij bent mijn mens, mijn menskind. Jou heb ik lief.

(...)
Afgelopen donderdag hadden we weer
onze online gespreksgroep bijbel en kunst.
Als kunstwerk hadden we dit keer een schilderij
van een Nigeriaanse kunstenaar,
Augustin Kolawole Olayinka, uit 1997.
Een schilderij in warme kleuren, aardetinten,
diverse tinten bruin, rood, roze, groen.
Stuur mij gerust een mailtje, dan stuur ik het schilderij naar u op.

In de geschiedenis zijn vele schilderijen gemaakt bij dit bijbelverhaal.
Vaak met de leerlingen op de voorgrond, hun schrik, vrees, eerbied, angst zichtbaar.
Vaak met Jezus als stralend middelpunt.
Vaak met Mozes en Elia naar hem opziend, hand op het hart.

De kunstenaar Olayinka zet eigen accenten.
Het verhaal is er rijk genoeg voor tenslotte.
Bij hem zie je de leerlingen op de achtergrond. Op hen geen nadruk.
Alsof hij ze de tijd geeft hun weg te zoeken,
want zoeken moeten ze. En tijd zullen ze nodig hebben.

Op de voorgrond Mozes, Elia, Jezus.
Mozes is herkenbaar aan zijn staf en de gordel om zijn middel. Hij staat klaar om te gaan.
Elia is herkenbaar aan zijn ruwe mantel. Reizigers. Op weg.
Ze staan ter weerszijden van Jezus.
Of misschien zou je beter kunnen zeggen:
half en half naast hem, half en half achter hem.
Het lijkt wel alsof ze hem naar voren schuiven. Nu jij. Jouw beurt. Alsof ze hem een zetje geven.
Bemoedigend. Wij, Mozes en Elia, Wet en Profeten, staan achter je. Steun in de rug.

En alle drie, Mozes, Elia, Jezus
komen ze vanuit het schilderij naar ons toe.
Ze komen ons tegemoet. Ze lopen op ons af.
Uitnodigend, zo komt het op me over. Doe je mee, ga je mee op reis?
Ga je met ons mee? Ze nodigen ons uit om mee te gaan.
Jezus nodigt ons uit om hem te volgen,
om aan te sluiten, om mee te gaan in de stoet van pelgrims
op weg naar die goede aarde
van brood voor allen
en liefde genoeg.

Hij nodigt ons uit om aan te sluiten.
In die stoet die weet dat er nog een weg te gaan is.
Maar die óók een visioen gezien heeft van hoe het kan,
hoe het anders zal zijn, een land van licht, een wereld die heel is.
Gezien, daar op die berg, geschouwd. Een vergezicht.
Een mens in het licht. Stralend licht. Blij licht.
Lichtwoorden. Lichtwereld.

En met dat visioen in de rug gaan we verder. De berg weer af. Het leven in.
Er is nog een weg te gaan. Maar Pasen zal het zijn.
Amen.

GELOOFSBELIIDENIS: Lichtcredo

(...)
Wij geloven in de woorden,
ons door Jezus voorgedaan.
Wij geloven in zijn voorbeeld
dat nog mensen op doet staan.
Ja, wij durven te geloven
in het licht, ons voorgedaan.

Wij geloven in de liefde
die verdeeldheid overwint.
Wij geloven in de hemel
die op aarde dan begint.
Ja, wij durven te geloven
in het licht dat ons verbindt.
(...)